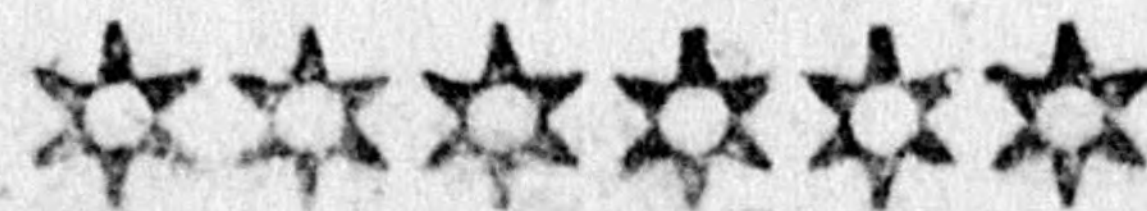

Nro. 3.

A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Pénteken Julius 10-ik napján 1812-dik
esztendőben.

P r á g a.

Végezete a' *Prágát* már oda hagyott Felséges
vendégek' elmenetelek előtt való időtöltésseknek,
és egyéb foglalatoskodássoknak: —

Junius' 25-dikén az itt lévő magános árva
házat méltóztatott meglátogatni, azután a' Piá-
risták' Collegiumának és az új vámépületnek
megnézésire ment maga Felséges Urunk. Estvéli
9 órakor közönséges asztal volt az úgy nevezett
Spanyol szálában. Az udvari tiszteken és egyéb
polgári 's katonai rendenlévőkön kívül 2000 né-
zők' sokasága felségesítette ezen vatsorát, kik
czédula mellett botsáttattak-bé, és a' kiknek
számokra különös állások voltak készítelve. —

A' Frantzia Császárné ő Felségének valami

egésségbéli változása miatt, Junius' 26-dikán nem mentek ki a' kastélyból a' F. vendégek. —

Junius' 27-dikén magános audientziákat adni méltóztatott Császár Ő Felsége. Délután az itt lévő aszszonyok' klastromát méltóztatott meglátogatni a' Felséges Vendégek. —

A' következett napon (28-dikban) gyermekek' bálja tartatott Felséges Aszszonyunknál. —

Junius 29-dikén a' nem messze lévő Bubentkerthez tartozó vadász házban ebédeltek Ő Felségek, a' hol népmulatsághoz vagy időtöltéshez való készületek is tétettek volt előre, de a' melly a' rossz idő miatt elmaradott.

Junius 30-dikán az úgy nevezett *Kis Velen-tze* nevű szigetre méltóztatott Ő Felségek minden udvarnokjaikkal egyetemben menni, melly sziget Stutzosok szigetének is neveztetik, azért, hogy ezek ott szokták magokat gyakorolni és idejüket czéllövéssel tölteni. Ő Felségek a' partnál dobok' és trombiták' harsogása által fogadtatván, onnét hasonló muzsikai kartól kísértetve, erre az alkalmatosságra öltözött hajós legényekkel meg rakatott hajókon vitettettek által a' szigetre. A' Stutzos kar és a' polgári fegyveres sereg pompás öltözetben állva kettős sort formált a' sziget partjától fogva a' lövő helyig, a' melly között oda sétáltak a' Felséges Vendégek. — Az egy formájú ruhába öltözködött ifjú leányok, virágot hinteztek Ő Felségek előtt. Császár Ő Felsége, és a' Császári Hertzegek, 's a' Szakszoniai Antal K. Hertzeg, magok is méltóztatott lőnni a' czélra, a' melly egy elmenő szarvast ábrázolt. Frantzia Császárné Ő Felsége helyett a' *Würtzburgi* Nagy Hertzeg, Austriai Császárné Ő Fel.

sége helyett pedig *Rudolf* ő Császári Hertzegsége, tették a' lövést. —

Ezen mulatság után elébb vissza a' kastélyba vatsorára, onnét pedig azután a' feljebb említett vadász házhoz mentek - ki ő Felségek, a' hol most, az azelőtt való napon a' rossz idő miatt elmaradott népinnep vagy mulatság tartott, a' melly a' kies kerti vidéknek igen pompás megvilágosíttatásából, a' kies vidéknek külömb külömb részein zengedező muzsikából, ugró és egyéb ilyen mesterségek' mutatásából, tűzjátékból, mellyet *Stumer* úr a' Bétsi tűzjátékos készítet, és bálból állott.

A' Felséges Udvar ezen mulatságokat a' vadász háznak ablakaiból szemlélni méltóztatott, 's azokban meglegedést találni látszott.

Julius' 1-ső napján reggeli 6 órakor elkövetkezett végezetre a' Frantzia Császárné ő Felsége innen való elindulása, a' Császár ő Felségétől és a' Würtzburgi Nagy Hertzegtől kísértetvén. Az ő Felsége innen való elindulása azon solennitásokkal ment véghez, mellyekkel ide való megérkezése és bėjövele. Császár ő Felsége Egerig kísértet-el Frantzia Császárné ő Felségét.

A' Felséges Urunk' vissza felé való útazására következő éjjeli Státziók voltak határoztatva: Julius első napján éjjel *Schönhof*, 2-dik, 3-dik, és 4-dik napján *Karlsbad*, 5-dik napján *Franzensbrunn*, 6-dikán *Miesz*, 7-dikén és 8-dikán *Klattau*, 9-dikén *Strakonitz*, 10-dikén *Gratzen*, 11-dikén *Guttenbrunn*.

Frantzia Császárné ő Felsége, a' Würtzburgi levelek szerént, Julius' 5-dikén Bambergben hál-

ni, 6-dikán Würtzburgba érkezni, 's ezen hónapnak 12-dikéig ott maradni szándékszott.

Magyar Ország.

Ungvár, Jun. 24-dikén. E' hónap' 18-dikán nemes Megyéknék itten Ungváron köz gyűlése tartatott Méltóságos Nagy Lónyai *Lonyai Gábor* Cs. K. Kamarás, Sz. István Rendjének Vitéze, Megyebéli Administrátor Úr ő nagysága előlülése alatt, a' midőn több fontos tárgyak között Tekintetes *Fekete Imre* Assessor, és itt való *Gymnasium*béli Director Úrnak ő Felségétől küldetett arany emlékeztető melykép a' mellyére függesztetett-fel. Ugyan is tisztelt Administrátor Úr ő nagysága az özsze gyülekezett Státusok és Rendek előtt, az azeránt hozzája, mint ezen dolgra kirendelt Királyi Commissariushoz útasított petsétes levelet felolvasta, azután rövid beszédje után a' Directornak a' melyire kötötte azon Királyi ajándékot, ezt követték a' vívát kiáltások; azután kikérte magának a' T. Director Úr, hogy egy kis ideig órálhasson, és egy igen fontos és velős deák beszédet tartott, Felséges Urunknak hozzája, és más hív alattvalóihoz mutatott kegyelmét érzékeny szavakkal lerajzolván. Ezek után más tárgyak fordúlván-elő, a' többi nyomos dolgok között a' tehén húsnak fontja 9 krajtzárról 12 kr-ra váltó czédula szerént emeltetett-fel.

Medárd napján délután itt is elkezdődött az esső, és más nap délig tartván a' szomjús földünket jól megáztatta, 8 nap múlva ismét azt mivelte, más 8 nap múlva hasonlóképpen. És figy nállunk a' Medárd napja nem tartja meg azt a' régi szokását, hogy 40 napig minden nap al.

kalmatlankodjon a' mezei gazdáknak az essőzésekkel, hanem éppen kedvünk szerént jár az idő, úgy, hogy essős időben kaszálhatunk, jó időben pedig gyűjthetünk; de a' termő plántáknak is éppen e' kell, mellyre nézve a' Felséges Isten' kegyelméből bő esztendőre reménlhetünk.

A' múlt hónapnak Májusnak vége felé történt, hogy két ember, két ökrös szekeren Szerednye tájékáról Ungvár felé pipázva jövén, az út mellett lévő vendégfogadóba bétértek, a' szekeret a' szolgával az út mellett hagyván. Kevés idő múlva a' szekéren lévő szalma, és az ökör' étetésére való széna meggyúl. Az ökör megijed és szaladásra veszi a' dolgot. Minthogy pedig szél is fújt, és a' láng az ökörnek hátulját persecte, haszonlan futott utánna mind a' szolga, mind a' gazdák, míglen más emberek elejébe futván az ökörnek, a' szekeret az árokba fordították-bé, de már akkor csak a' négy kerék maradt épségben.

Cseh Ország.

Visokából Junius 23-dik napján. Ebben az Országban is, nevezetesen a' mi környékünkön nagy szüksége van a' pénznek, töbnire csak a' réz krajtzárok, 's egyéb régi pénz' nemei forognak kézen, a' béváltó tzédulák is ritkán jelengetik magokat. — Az élet' árta már alább szállott, Prága és Melnik tájékán ezelőtt a' gabonának köble 16 forinton ment, most már 11, vagy 12 forinton is lehet venni, mellynek két oka van, egyik a' pénznek szűk volta, a' szegény embernek nem lévén pénze nem vehet, melly miatt az országban szerete széllyel kéregető embereknek száma igen nagy, éppen mint 1805-dik.

ben, a' midőn a' gabonának köbli, aratás előtt volt 50 forint. Másik oka a' bő termés, melly közönségesen vévén, hálá legyen a' kegyelmes egeknek, az egész országban igen szép. Melnik táján a' szőlők igen nagy reménységgel táplálják a' szőlős gazdákat, a' kik el merik mondani, hogy nem emlékeznek olly bőv termésre, mint a' milyen az idei, mivel némelly szőlő tőkéken 50 sőt 60 szőlő gerezdeket is megszámlálnak, úgy, hogy kéntelenek némelly gerezdeket letördelni, mivel a' szőlőtő el nem bírná, ha megérnek. — A' rétek is az idén nagy bőv-séggei ontották. ki magokból a' fűvet, széna is bőven leszen, tsak éppen semmi féle gyümölcs nem termett az idén, s. a. t.

Frantzia Birodalom.

A' *Gazette de France* nevű Párisi újság' megjegyzése szerint, Hertzeg Rivoli (Marschal Massena) mostanában, Frantzia országnak déli részében lévő *Eaux-Bonnesi* ferdőben tartózkodik.

Olasz Ország.

Róma Jun. 18-dikán. Ő Felsége IV-dik Károly, volt Spanyol Király és Familiája, ma este ide megérkeztek, és a' *Borghese* palotába szállottak-bé. Ő Felségeknek a' Kormányozó Generális és a' Préfektus eleikbe menvén, ezek által kísértetek-bé a' városba. Úgy látszott, hogy igen megelégedve legyenek Király és Királyné Ő Felségek ezen új lakóhelyekkel. Igen jól vannak Ő Felségek.

Nápoly Jun. 15-dikén. A' *Vesuvius* hegy, melly már néhány esztendőktől fogva tsendesén viselte magát, Junius 12-dikén ismét hirtelen

lármázni kezdett. Az ő belső részéből délelőtti 9 óra tájban nagy zúgás hallatott, melly után hamú és füst fellegek kezdettek a' száján felfelé tekergődni. Egy órányi idő múlva eltsendesedett: hanem 11 óra tájban ismét nagyon bőgni kezdvén a' gyomra, a' szája már most tüzet és füstöt okádott, melly egészen el fogta a' horizont. Junius 13-dikán és 14-dikén ismét halgatott, hanem 15-dikben, mikor ez a' levél megindult onnét, ismét hozzá fogott vólt a' szörnyű okádáshoz.

Rénusi Szövetség.

Dresdából írják, hogy Gróf *Gottorp* Junius 22-dikén éjjel 2 1/2 órakor oda érkezett — azonnal az ott lévő Dánus Követhez Gróf *Luknerhez* ment — velle sokáig beszéllett — 's onnét még az nap estve *Töplitz* felé útnak indúlt.

Insbrugban Junius 26-dikán ismét egy szállítvány igen szép paripák érkeztek. meg oda a' Nápolyi Király számára, a' honnét más nap a' nagy ármáda felé tovább indítottak.

A' fegyveres seregek még most is gyülekeznek a' hadakozásnak mezeje felé. *Frankofurtumon* Junius' 27-dikén és 28-dikán, 1800 emberekből álló Frantzia tsapat utazott által, a' melly könnyű lovasságból és kapásokból (*Sappeurs*) áll.

Jeromos Westpháliai Király egy hirdetést tétetett közönségessé, mellynek summás foglalatja abban áll, hogy azon rendkívül való költségek miatt, mellyeket az Ország' mostani állapotja szükségessé teszen, szükségesnek ítéli ő Felsége, hogy alattvalóit meg nagyobbított adóval terhelni ne kényszerítettessék, új költsönnek

felvétetetését rendelni, és annak az alattvalók között való elosztattatását a' szerént elrendeltetni, mint az, az 1808-béli költsönnek felvétetetéséskor történt. Ez az új erőltetett költsönözés 5 millió Frankokból fog állani.

Elegyes Dolgok.

A' *Napoleon* Császárt fő hadi szállásán mondják lenni: a' Pruszsus Király résziről Generális *Krusemárkot*; a' Szakszoniai Király résziről Generális Báró *Watzdorfot*; a' Dánus Király résziről Generális és Camerárius *Waltersdorfot*.

A' múlt télen a' békességes alkudozásokra nézve Bukarestbe küldött Serviai Követekről azt írják Belgrádból, hogy oda Junius 7-dikén vissza érkeztek, 's ágyú dörgéssel fogadtattak. Azt mondják, hogy igen kedves vígasztalással botsáttotta-el őket az Orosz fő Vezér *Kutusow* magától, 's hogy a' magok Előljárójókhöz *Czerny Györgyhöz* is nagyon hízelkedő levelet hoztak tőlle. Az óta ismét hadi készületek vétettek észre Belgrádban.

Pethion és *Christoph* Királyok még verekednek *St. Domingo* szigetin az uralkodás felett. *Pethion* nem régen egy Generálist, 3 Oberstert, és 1200 lovas katonát fogott-el a' *Christoph* táborából. Most *Port-au-Prince* városát ostromolja *Christoph*, a' hova *Petiont* 12,000 emberből álló őrző sereggel bészárta. *Christoph* kerekekre alkalmaztatott házat hordoztat az ármáda után a' maga számára. — Kétség kívül ezeknek is az Európai közönséges békesség fogja meg mondani, hogy melyik marad közzülök Király, vagy fog-é valamelyik a' maradni.

Napoleon Császár Dresdában 49 személyek.

nek kegyelmezett - meg , a' kik golyóbisra voltak ítéltetve , és Moguntziában ültek fogházban. Jun. 25-dikén kapták vissza szabadságokat, melly után a' *Wéseli* tartalék tsoporthoz adattattak minnyájok.

Császári fő Lovászmester Generális *Caulincourt* volt az a' Követ, a' ki felől írtuk, hogy Napoleon Császártól az Orosz Császárhoz küldettétvén, az ő küldettetésének is tsak annyi fogamatja lett volna, mint ő előtte a' Generális *Narbonnéjének*, a' melly után a' Frantzia seregeknek a' Warschoui Hertzezség' leg végső szegeletére való előnyomulásokat, 's az ő *Niemen* által lejendő meneteljekhez való készületeiket illető Proklamátzió, kiadattatott.

A' Westpháliai Király, kinek fő hadi szállása Junius' 17-dikétől fogva *Pultuskban* völt, Junius' 21-dikén *Ostrolenkába* érkezett, a' hol a' nagy ármáda' jobb szárnyának egy része tanyázik.

Gróf *Gottorp Julius*' 1-ső napján a' Ménusi Frankofurtumba érkezett Szakszoniából. Azt mondják, hogy ismét vissza megy' Helvétziába.

Ugyan ott, t. i. Frankofurtumban, a' Frantzia Császárné ő Felségét is minden órán várták vissza *Páris* felé.

Dresdából írják, hogy a' Szakszoniai seregek, mellyek eddig *Lublin* körül tanyáztak, onét elmenvén *Warschau* körül telepedtek - meg. Azokon a' Szaktzoniai útakon, a' mellyeken élés magazinumok vannak felállítatva (*Etappen*), még szünetlenül takarodnak a' minden féle fegyveres tsoportok, tartalékok, 's egyebek.

Melly magas gráditsra lépett légyen Angliában a' literatúrán való kapás' dolga, mutatja egy könyvkótyavetye, mellyet Hertzeg *Roxburth* tartott nem régiben. Egy megítéltetett gonosztévőkől álló gyűjteménye volt a' Hertzegnek, mellynek darabjait egyenként meg lehet venni 2 kr. on. Így együtt, t. i. özsze gyűjtve, 94 font Sterlingeken (valami 100 forint pengő pénzen) adattak el. A' *Speculum mundi*, 1480-béli nyomtatás, negyedfél ezer forintoknál drágábban kelt. el. Egy tengeri kalendáriom, 1503-dik esztendőbéli nyomtatás, mellyet a' Hertzeg maga valami 20 forinton vett volt, 1100 forinton ment - el ezen kótyavetyén.

A' Londoni *Biölia - Társaság*, melly a' végre állott özsze, hogy a' Bibliát a' világnak minden esmeretes nyelvein nyomtattassa és terjesszesse, a' hozzá tartozó külső országiakon kívül tsak Angliában, Skotziában és Irlandiában 70 kissebb (filia) társaságokat számlál. Tsak 1811 - ben 35,690 egész Bibliákat, és 70,733 Újtestamentomokat osztattat - ki nyomtatásban.

* * *

Tarlózások az 1798 dik esztendőtől fogva 1810-dikig tartott Frantzia táborozásokból. *Larrey* nevű Generális Chirurgusnak jegyzései szerint a' ki ezeket Párisban a' folyó 1812-dik esztendőben nyomtattatta - ki, és a' ki mind ezeknek szemmel látó tanúja volt. — Ezen nevezetes jegyzések között sokak találatnak olyanok, mellyek annak idejében nem fordúltak volt elő az újságokban. Nem fogadják talám kedvetlenséggel venni olvasóink, ha olykorolykor, midőn minden napi történetek' dolgában fogyatkozásunk leszen,

szőszaporítás helyétt mi is kiadnak újságleveleinkben ezen fő Chirurgus jegyzései között némely darabotskákat. —

Az Egyiptomi és Syriai táborozás; 1798-tól fogva 1801-ig: —

Az 1798-dik esztendőben Május' 19-dikén este történt (itt mindenütt *Larrey* beszél), hogy az expeditzióra kirendeltett nagy hajós sereg a' Touloni öbölből kivezett. A' hadi és szállító hajók egyenként, igen szép tábori muzsikálással mentek - el az *Orient* nevű admirális hajó előtt, a' mellyen ültem magam is. A' 21-dik nap Máltához érkezvén, Jun. 18-dikáig ott maradtunk. Jul. 1-ső napján Alexandria eleibe érkeztünk, a' hol valami 10,000 embert kiszállítván néhány órányi verekedés után a' várost elfoglaltuk. Valami harmadfél száz embereink kaptak sebet, kik között voltak Generális *Kleber* és *Menou* is, és a' kiknek én minnyájoknak a' Kaputzinus klastromba való beszállítatásokra módot találtam. Ispotályi szerek dolgában azonban nagy fogyatkozásunk volt, minthogy azon hajónkat, mellyen ezek találtattak, az Anglusok elfogták volt. Seregeinknek azon része, melly az Alexándriai omladékokon hált, sokat szenvedett a' skorpióktól, a' mellyek sok katonáinkat meg mardózták: de könnyen gyógyultak. —

A' fő vezér (akkor Generális Bonapárte, most *Napoleon* Császár) Julius' 6-dikán útnak indult seregeivel *Kajro* (Cairo) felé. Elől a' *Desaix*, bal felől a' tenger mellett *Rosette* felé a' *Dugue* osztályaik mentek; az utolsó *Resette* városát elfoglalván, vígyázó tsapatokat küldözött

a' *Deltára* (fel felé a' *Nilus* ágai között) hogy a' több seregekkel való közösülését fenntartsa. Mi a' többek, elől a' fő vezér, víz nélkül és nem igen sok eleséggel, a' pusztán előre indultunk. Ez az irtóztató út öt napokat tartott, a' melly idő alatt minnyájunk minden különbség nélkül szenvedett. Leg erősebb embereink elhullottak a' napnak égető hévsége és az eleven szénhez hasonlító homok miatt. Leg rettentőbb gyötreelmet okozott az a' megtsalattatás, midőn az ármáda a' véghetetlen kiterjedésű térségen vizet képzelt maga előtt látni, a' hol ez tsep víz sem volt. Sok katonáink úgy el fáradtak 's olly erőt vett rajtok a' kétségbeesés, hogy semmi segedelem által nem lehetett rajtok segíteni. Az ilyenek úgy szóllván egy szempillantásban kímúltak; a' melly halálnak neme igen tsendesnek látszott lenni, én leg alább egy embertől tudakozódván, azt felelte, hogy ő kimondhatatlan jól érzi magát. Az ilyenek közzül is tsakugyan sokat megtartottam egy kevés vizet, néhány tsepp megédesített borspiritust, néhány tsepp naphtát, és Hofmann tseppjeit adván. bé nékiek. Ehez a' sok inséghez járult, hogy szünetlenül nyüzsgöttek körülöttünk az Arabsok. Jaj volt annak a' katonának, a' ki tsak egy kevésbé eltért a' líneától, mert e' bizonynyal megöletett, vagy elfogattatott azoktól. —

Végezetre eljutottunk az Egyiptom' belső részén lévő első helységhez, melynek *Damanhour* a' neve, a' hol vizet, gyümöltsöt 's egyéb e'félét találván, magunkat az irtóztató utazás után kinyúgottuk. Ez a' rövid nyúgvás tökéletesen helyre állította az ármádát. Itt egy arabs ló a'

fő Generálist meg rúgván, a' jobb lábán meglehető's kemény contusiót kapott. Olyan szerentsés voltam tsakugyan, hogy, bár mi terhesnek látszott is az útazás és szüntelen való foglalatoskodás miatt annak meggyógyulása, minden abból következheto' rosszszaknak eleit vettem. —

Hátunk megé hagyván Damanhourt, az ár-máda' első tsapatját, mellynél a' sebesekek együtt magam is vóltam, minden felől körül vettek a' Mamelukok és Arabsok. Ha a' *Desaix* osztálya segítségünkre nem sietett és Oberster *Dupas* (most Generális) olyan jó fordulásokat nem tett volna, a' milyeneket tett, oda lettünk volna. Így jutottunk el *Romanieh* mellé, a' hol a' Nilusnak meglátására örömünkben tsak nem elragattattunk. A' katonák rakásonként rohantak reá, és ittak belőlle. Az alatt az ezen vízen fel felé evező hajóink is megérkeztek ezen városhoz az Admirális *Perré* vezérlése alatt, mellyeknek azután a' mi menetelünk szerént kellett intézni evezéseket, hogy mindenkór a' tájon legyenek, a' hol seregeink. —

Már most a' Nilus mellett nem volt annyi nyomorúsággal öszszeköttetve az útunk, mint eddig. Egész mezőket találtunk görög dinnyével béborítottatva; feredezhettünk is minden estve, a' melly nekünk igen jól esett. Julius 13-dikán reggel *Chebreise* mellett Mameluk seregre találtunk, mellyel keményen meg kellett verekednünk. Ők sok embert vesztettek; a' mi vesztésünk valami húsz emberből állott. Hajós seregetséknek is ki kellett a' verekedést állani, melly miatt némelley sebeseink és betegeink a' hajókon megölettettek. A' következő napon is-

mét találkoztunk ezen Mameluk sereggel, 's igen véresen megverekedtünk velle. Igen sok Mamelukok elhullottak; a' többek elfutottak. Közzülünk is 270 emberek kaptak igen terhes sebet, kiknek számokra én Giczében igen derék ispotályt állíttattam fel. Az ármáda nagyon szenvedett hasmenésben (diarheában), de a' mellynek nem a' volt az oka, mint erősítettett, hogy a' Nilus vizéből ittak a' katonák, hanem hogy sok görög dinnyét ettek, melyhez járult az éjjeli híves levegő is. Végezetre Jul. 25 dikén Kajróba érkeztünk. Gondolni lehet, melly nagy könnyebbséget találtunk ezen nagy és gazdag városban betegeinkre nézve. —

Ibrahim-Bey, az Egyiptomi Bascha, az utóbb említett verekedés után *Syria* felé vonta volt-el magát, a' hova néki Aug. 5-dikén a' fő Generális utánna indúlt. Mi, útunkat kettőztetvén béértük őtet *Saleyhe* mellett, éppen akkor, midőn azon iparkodott volna, hogy előttünk a' pusztára békaphasson. Lovasaink nagy tüzességgel reá tsaptak a' Mamelukokra, 's őket heves verekedés után meg futamtatták, a' kik igen sokat vesztettek. Közzülünk is estek-el néhányak, 's valami ötvenen megsebesedtek, többire kardvágást kapván. Itt leg először szemléltem a' Török edzésű kardnak rettenetességit. Némmelly sebeseinknek t. i. egész tagjai, másoknak nagy koponya darabjaik, vagy hátaiknak, vállaiknak, 's lábaiknak egész darabjaik, eltsapva voltak. Ezen győzedelem után vissza tértünk *Kajro* felé, a' honnét a' reánk nézve olly szerentsétlen *Abukiri* tengeri ütközetnek hírével előnkbe jöttek. A' napnak heves sütése, az éjtza-

kák' hívéssége által meggátoltatott kigőzölges, az erős italokkal való mértékletlen élés, a' mértékletlen szerelmeteskedés, és a' poros úton való sok utazás miatt ezen időben sok szenvedést okozott a' szem nyavalya a' katonaság között; leg többet pedig a' Nilus' kiáradásának idejében: hanem a' jó orvosi szerek hathatósan segítettek rajta. —

Oktober' 21-dikén nevezetes támadást gerjesztettek Kajroban az oda magokat nagy számmal bélopott Mamelukok, a' kik között azonközben a' mi hamarjában össze gyülekezett batalionjaink rettentő vérözönt tsináltak. Sokak elhullottak, mások elszaladtak, a' többek a' nagy templomba szaladván magokat sántzokkal körülvették, de a' hol a' fő Generális addig ágyúztatta őket a' felleg várból, míg magokat 24 óráknak eltelték után fel nem adták. Generális *Dupuy* a' mi Kajrói Komendánsunk volt a' támadás első áldozatja, a' ki egy lántsa szúrást kapván, barátjának *Junot* Generálisnak karjai között halt meg. A' mi invalidusaink' t. i. a' bennák' és vakok' száma, már most 150-re telt volt az ármádánál, kiket a' fő Generális Frantzia országba haza küldeni meg határozott. *Rosette* mellől Deczember közepén el is eveztek: hanem a' Siciliai partok mellé tsapván őket a' tenger, az oda való fanatikus lakosoktól megölettettek.

Én a' fő Generálissal Deczember' 22-dikén *Suez* felé indúltam. Utazásunk 3 napokat tartott egy nagy pusztán keresztül, a' hol égyetlenégy élőfát, egy Taxust láttunk. Az egész útat ember és állat tsontok fedik, mellyek szomorú bizonyysági az itt marháikkal egyetemben elveszett

vándorlóknak. Igen hideg lévén éjjelenként, ilyen tsontokat hordottunk rakásra, 's ezeknek tüze mellett melegengettük magunkat. A' fő Generális *Suezben* őrző sereget hagyván, a' városnak megerősíttetése eránt rendelést tett. Én innet Asiába is áltál kísértem őtet a' veres tenger ágán a' tenger befolyásának ideje alatt. Két tevéen lovagló Araksok voltak vezetőink. A' két part valami öt fertály óra távolságra van egymástól. Némellyikünknek úszott a' lova, némellyikünknek tsak a' hasáig ért a' viz. A' *Moses* forrásához is ellovagoltunk a' tulsó partiól néhány órányira; igen jó inni való vize van. Viszsa felé rész szerént szárazon rész szerént hajón utaztunk. A' szárazon valami hét mértföldet teszen a' kerülés. Viszsa felé evezésünk alkalmatosságával nem sokba múlt, hogy sokak el nem vesztekközülünk. —

Kajróba való vissza érkezésünk után nem soká elkezdődtek a' Siriai táborozáshoz való készülétek. Nékem a' szállításhoz kívántató eszközökről kellett gondoskodnom; minthogy itt nem elég volt a' sebesekek békötözni a' tsatáó mezőkön, hanem bátorságos helyre is kellett őket az Arabsok elől vinni, 's enni inni kellett nékiek adni. Tevéket gyűjtöttem össze nagy számmal, mellyeknek mind két oldalaiokról olyan kosarak függöttek elastikus rúgókön, mellyeknek bőltsó formájok lévén, ember hosszúságnyira kinyújtattathattak, úgy hogy mindenikben jól megfért egy beteg ember. Ezen készülétek alatt eltölt Januárius, midőn az indulásra való parantsolatot a' fő Generális kiadatta.